

Főoldal>Jogi lépések indítása>Az EU és a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei>**A tagállamok rendes bíróságai****A tagállamok rendes bíróságai**

Spanyolország

A spanyol 1978. évi Alkotmány 117. cikke kimondja, hogy az egységes igazságszolgáltatás elve jelenti a bíróságok szervezeti és működési alapját. Ezen az elven alapul az az egyetlen bírói kar, amely a rendes bíróságokat alkotja. A munkán számos bíróság osztozik a hatáskör-megosztás alábbi kritériumai szerint: tárgy, perérték, személy, funkció vagy terület – mivel az egységes igazságszolgáltatás nem tiltja az eltérő hatáskörökkel rendelkező különböző bíróságok egymás melletti működését.

Az 1978. évi Alkotmány kimondja, hogy Spanyolország szociális és demokratikus jogállam, jogrendjének legnagyobb értékei a szabadság, az igazság, az egyenlőség és a politikai pluralizmus. Az Alkotmány VI. címe foglalkozik a bírói hatalommal és 117. cikkében rögzíti, hogy a bíróságok szervezeti és működési alapja az egységes igazságszolgáltatás elve (*unidad jurisdiccional*).

Ezek az elvek áthatják a spanyol bíróságok szervezetét, aminek eredményeként egyetlen bírói testület létezik, amely független, elmozdíthatatlan, felelős és kizárólag az Alkotmánynak és a jogállamiságnak van alárendelve.

A törvény és a nemzetközi szerződés által meghatározott bíróságok kizárólagos felelőssége a joghatóságnak a határozatok elfogadása és végrehajtása révén történő gyakorlása.

Rendes bíróságok – bevezetés

A munkán számos bíróság osztozik a hatáskör-megosztás különböző, jogszabályban meghatározott kritériumai szerint: tárgy, perérték, személy, funkció vagy terület – mivel az egységes ítélkezés nem tiltja az eltérő hatáskörökkel rendelkező különböző bíróságok egymás melletti működését. A bíróságok kizárólag azokban az esetekben gyakorolják igazságszolgáltatási hatáskörüket, amikor azt a törvény rájuk ruházza.

Az igazságszolgáltatásról szóló, az 1978. évi alkotmány 122. cikkében előírt sarkalatos törvény határozza meg a bíróságok megalakítását, működését és irányítását.

Három alapvető szempontot kell megkülönböztetni:

illetékesség;

egyesbíróként vagy tanácsban jár el a bíróság;

hatáskör.

Az illetékesség

A bírói hatalomról szóló, 1985. július 1-i 6/1985. sz. sarkalatos törvény indoklásával összhangban az állam az igazságszolgáltatás tekintetében **területileg** helyesek, bírósági körzetek (*partidos*), tartományok és autonóm közösségek szerint szerveződik.

Az igazságszolgáltatási hatáskör gyakorlása a következő bíróságokat illeti: békebíróságok (*Juzgados de Paz*), az elsőfokú és vizsgálóbíróságok (*Juzgados de Primera Instancia e Instrucción*), a kereskedelmi bíróságok (*Juzgados de lo Mercantil*), a nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságok (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), a büntetőbíróságok (*Juzgados de lo Penal*), közigazgatási peres bíróságok (*Juzgados de lo Contencioso-Administrativo*), a szociális ügyekkel foglalkozó bíróságok (*Juzgado de lo Social*), a kiskorúak bíróságai (*Juzgados de Menores*), a büntetésvégrehajtás-felügyeleti bíróságok (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*), a tartományi törvényszékek (*Audiencias Provinciales*), a spanyol autonóm közösségek felsőbíróságai (*Tribunales Superiores de Justicia*), a Nemzeti Törvényszék (*Audiencia Nacional*) és a Legfelsőbb Bíróság (*Tribunal Supremo*).

A Nemzeti Törvényszék, a Legfelsőbb Bíróság, a központi büntetőbíróságok (*Juzgados Centrales de Instrucción*) és a központi közigazgatási vizsgálóbíróságok (*Juzgados Centrales de Instrucción y de lo Contencioso-administrativo*) illetékessége az ország egész területére kiterjed.

Egyesbíróként vagy tanácsban eljáró bíróság

A Legfelsőbb Bíróság, a Nemzeti Törvényszék, a felsőbíróságok és a tartományi törvényszékek kivételével valamennyi bíróságon **egyesbíró** jár el.

A **madridi székhelyű Legfelsőbb Bíróság a legmagasabb szintű bírói testület a jogrendszer valamennyi divíziójában, az alkotmányos garanciákra vonatkozó rendelkezésekre is figyelemmel.** Tagjai az elnök, a tanácselnökök (*presidentes de sala*), valamint az egyes tanácsokhoz és ügyszakokhoz a jogszabályok által kijelölt felsőbírák (*magistrados*).

A Legfelsőbb Bíróság a következő tanácsokból áll:

Első: polgári ügyek.

Második: büntetőügyek.

Harmadik: közigazgatási peres ügyek.

Negyedik: munkaügyek.

Ötödik: katonai ügyek, amelyekre külön jogszabály vonatkozik, valamint kiegészítő jelleggel az igazságszolgáltatásról szóló sarkalatos törvény és a Legfelsőbb Bíróság többi tanácsára vonatkozó rendeletek.

A madridi székhelyű **Nemzeti Törvényszék** országos illetékességgel rendelkezik. Tagjai az elnök, a tanácselnökök, valamint az egyes tanácsokhoz és ügyszakokhoz (fellebbezési, büntető, közigazgatási peres és munkaügyek) a jogszabályok által kijelölt bírák.

Minden autonóm közösségben egy **felsőbíróság** működik, ami a Legfelsőbb Bíróság joghatóságának sérelme nélkül az adott közösség területi hatályán belül a legmagasabb szintű bíróság. A felsőbíróság az adott autonóm közösség nevét viseli, és illetékessége a közösség területi hatályára terjed ki.

Három tanácsból áll: polgári és büntetőügyek, közigazgatási peres ügyek, és munkaügyek tanácsa.

Tagjai: egy elnök, aki a polgári és büntetőügyek tanácsának elnöke is egyben, valamint a tanácsok elnökei és a törvény által az egyes tanácsokhoz – illetve adott esetben az azokon belül létrehozott szekciókhoz – rendelt bírák.

A **tartományi törvényszékek** székhelye a tartományi fővárosokban található, ahonnan elnevezésüket is kapják, és főszabály szerint illetékességük az egész tartományra kiterjed. Tagjai az elnök és legalább két elsőbíró. Két vagy több azonos összetételű tagozatból is állhatnak, amely esetben az egyik tagozat elnöki tisztét a bíróság elnöke tölti be.

E törvényszékek polgári és büntető ügyeket tárgyalnak.

Bírósági Hivatal (Oficina Judicial)

A bírói hatalomról szóló sarkalatos törvény meghatározása szerint a Bírósági Hivatal (Oficina Judicial) a bírák és a bíróságok igazságügyi munkájának támogatására létrehozott igazgatási szervezet.

A szervezet célja a bírói testületek hatékonyságának és eredményességének, és a bírósági eljárások átláthatóságának növelése, az ügyek megoldásának egyszerűsítése és a közigazgatási szervek közötti együttműködés és koordináció előmozdítása. E Hivatal létrehozása tehát választ ad arra a kötelezettségvállalásra, hogy az alkotmányos értékeket tisztelő és az állampolgárok tényleges igényeivel lépést tartó, magas minőségű és elérhető közszolgáltatásokat tudjanak biztosítani.

Ez egy új szervezeti modell, amely különböző közigazgatási szervezeti egységek kombinációján alapuló modern irányítási technikákat vezet be. Ezek az egységek a következők: a korábbi bíróságoknak (*Juzgados*) megfelelő, a bírósági eljárások során a bírónak feladataik ellátásához közvetlen segítséget nyújtó egységek, továbbá a közös eljárási szolgálatok, amelyeket a bírósági tisztviselők (*Letrados de la Administración de Justicia*) vezetnek, akik a bírósági tevékenységekhez szorosan nem kapcsolódó feladatokról (iratok átvétele, idézések kezelése, határozatok végrehajtása, bíróságon kívüli eljárások lefolytatása, tárgyalás tartása iránti kérelmek befogadása, a felek értesítése, az eljárási hiányosságok jogorvoslata stb.) gondoskodnak.

A közös eljárási szolgálat három fajtáját különböztetjük meg:

közös általános szolgálat;

közös ügyviteli szolgálat;

közös végrehajtási szolgálat.

Hatáskör

Az illetékességi szemponton túl a bíróságok által tárgyalható különböző tárgykörök vagy ügyek alapján **négy bírósági rendszer** állapítható meg:

Polgári bíróságok: a hatáskörükbe tartozó ügyeken kívül olyan jogvitákban is eljárhatnak, amelyek nem tartoznak kifejezetten más bírósági osztályhoz. Ezért ezek rendes bíróságokként tarthatók számon.

Büntető bíróságok: a büntetőügyekkel és eljárásokkal – a katonai igazságszolgáltatás alá tartozók kivételével – a büntetőrendszerben kell foglalkozni. A spanyol jog egyik megkülönböztető jegye, hogy a bűncselekmény elkövetése miatt indított polgári peres eljárás egyesíthető a büntetőeljárással. Ebben az esetben a büntetőbíróság dönt a bűncselekményből fakadó károk és hátrányok után járó kártalanításról.

A közigazgatási peres bíróságok: az Alkotmány kimondja, hogy a bíróságok ellenőrzik a szabályozói hatáskört és a közigazgatási intézkedés jogszerűségét, valamint azt, hogy a közigazgatási intézkedés az azt indokló célnak megfelel-e. A közigazgatási peres bíróságok a hatóságok tevékenységének jogszerűségét vizsgálják, beleértve a velük szemben benyújtott pénzügyi követeléseket is. Ennek az az oka, hogy a törvényben meghatározott feltételek szerint a magánszemélyeknek joguk van a vagyonukkal és jogaikkal kapcsolatos esetleges káruk megtérítéséhez, kivéve a vis maior eseteit, feltéve, hogy a kár a közszolgáltatások működésének következménye.

Szociális bíróságok: ezek tárgyalják a szociális jog körébe tartozó kereseteket mind az egyéni, mind a csoportos jogvitákban, továbbá a társadalombiztosítási kereseteket, illetve az állam munkaügyi felelősségét számon kérő kereseteket.

E négy bírósági rendszeren túl Spanyolországban léteznek **katonai bíróságok** is.

A katonai igazságszolgáltatás kivételt képez az egységes bíráskodás elve alól.

Az Alkotmány meghatározza az igazságszolgáltatási tevékenységekre irányadó elveket, és rendelkezik az állami igazságszolgáltatás egységéről. Az állami igazságszolgáltatás részét képező katonai bíróságok szervezete és működése az igazságszolgáltatási jogkör egységességének elvén alapul. Ezek a bíróságok szigorúan a katonai szférában, és, adott esetben a rendkívüli állapot kihirdetésével keletkezett ügyekben határoznak, az Alkotmánnyal, valamint a katonai büntető-, eljárási és fegyelmi törvényeknek megfelelően.

Békeidőben a katonai bíróságok hatásköre kizárólag katonai ügyekre korlátozódik és csak a katonai büntető törvénykönyvben bűncselekménynek minősített magatartásokat tárgyalják; hatáskörük azonban az ország határain kívülre vezényelt egységek tagjai által elkövetett bármely bűncselekményre kiterjed.

Háború esetén a katonai bíráskodás hatásköréről és szervezetéről szóló 4/1987. sz. sarkalatos törvény lehetővé teszi a hatáskör terjedelmének módosítását, azonban az erre vonatkozó határozatot a parlamentnek (*Cortes Generales*), illetve felhatalmazás esetén a kormánynak kell meghoznia.

A polgári rendszerben a katonai bíróságok felelősek a fegyveres erőkhöz idején harcban vagy tengeren elhunyt tagjainak végrendeleti vagy törvényes öröklési eljárásának előkészítéséért, ami az elhunyt eltemetéséhez szükséges alapvető segítség nyújtására, a leltár létrehozására és vagyonuk ideiglenes biztosítására korlátozódik, minden esetben tájékoztatva az illetékes polgári igazságügyi hatóságot.

A katonai bíróságok tagjai hivatásos katonák, a fegyveres erőkhöz tagja és a Védelmi Minisztérium alkalmazottai.

A katonai bíróságok szervezete a következő: területi katonai bíróságok (*Juzgados Togados Territoriales*), központi katonai bíróságok (*Juzgados Togados Centrales*), a területi katonai felsőbíróságok (*Tribunales Militares Territoriales*) és a Központi Katonai Felsőbíróság (*Tribunal Militar Central*). A katonai bíráskodás csúcspontja azonban a Legfelsőbb Bíróság 5. tanácsa alkotja.

A Központi Katonai Felsőbíróság székhelye Madridban található, amely országos illetékességgel rendelkezik, és központi bíróságként jár el a katonai bíróságok hatásköréről és szervezetéről szóló, 1987. július 15-i 4/1987. sz. sarkalatos törvényben meghatározott ügyekben.

A területi katonai bíróságok felelősek az illetékességi területükön előforduló ügyekben a katonai büntetőeljárások keretében folytatott nyomozásért, míg ezen eljárások tárgyalása egyéb funkciók mellett az adott területi katonai felsőbíróság, valamint a katonai büntetés-végrehajtási eszközökkel és fogvatartottakkal kapcsolatos büntetőítéletek ügyében különleges feladatokat ellátó bíróság hatáskörébe tartozik.

A Legfelsőbb Bíróság katonai tanácsának létrehozásával – amelynek eljárására és tagjai státuszára ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint a többi tanácsra – az állami igazságszolgáltatást alkotó kétféle bírósági struktúra egysége valósult meg a hierarchia csúcspontján.

Az, hogy e tanács tagjai a rendes és a katonai bíróságok felsőbírái közül kerülnek ki, garantálja a legmagasabb szintű kiegyensúlyozott ítélezést: a tanácsot általában semmisségi és felülvizsgálati ügyek esetében hívják össze, bár természetesen magas rangú katonatisztek konkrét ügyeiben is hatáskörrel bír.

Spanyolországban különleges bíróságok nincsenek, de említést érdemel, hogy **az említett bírósági rendszereken belül létrehozták a szakosított bíróságokat; ilyenek például a nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságok, a büntetés-végrehajtás-felügyeleti bíróságok és a kiskorúak ügyeivel foglalkozó bíróságok. Ezek adott ügykörökre szakosodott rendes bíróságok. További információt a „Szakosított bíróságok – Spanyolország” című tájékoztató tartalmaz.**

A négy spanyol bírósági rendszer közelebbi szemügyre vételével az adott területen működő alsóbb és felsőbíróságok hatásköre is megismerhető.

Polgári igazságszolgáltatási rendszer

A polgári bíráskodás terén a Legfelsőbb Bíróság I. tanácsa (*Sala I del Tribunal Supremo*), az autonóm közösségek felsőbíróságainak polgári és büntető tanácsai (*la Sala de lo Civil y Penal del Tribunal Superior de Justicia*), a tartományi törvényszékek polgári tanácsai (*las Secciones Civiles de las Audiencias Provinciales*), az elsőfokú bíróságok (*los Juzgados de Primera Instancia*), a békebíróságok, valamint egyes szakosított bíróságok (családi bíróságok [*Juzgados de Familia*], kereskedelmi bíróságok, védjegybíróságok [*Juzgados de Marca Comunitaria*] és a nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságok) rendelkeznek hatáskörrel.

A kereskedelmi bíróságokat, a védjegybíróságokat és a nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságokat a „Szakosított bíróságok – Spanyolország” tájékoztató tárgyalja.

Büntető igazságszolgáltatási rendszer

A Legfelsőbb Bíróság 2. Tanácsa (*Sala 2ª del Tribunal Supremo*), a Nemzeti Törvényszék büntetőtanácsa (*Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional*), a spanyol autonóm közösségek felsőbíróságainak polgári és büntetőtanácsai (*Sala de lo Civil y Penal de los Tribunales Superiores de Justicia*), a tartományi

törvényszékek büntető kollégiumai (*Secciones Penales de las Audiencias Provinciales*), a büntetőbírók, a helyi büntetőbírók (*Juzgados de Instrucción*), a kiskorúak bíróságai, a büntetésvégrehajtás-felügyeleti bíróságok, a nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságok és a békebírók mind rendelkeznek hatáskörrel a büntető igazságszolgáltatási rendszerben.

A kiskorúak bíróságait, a büntetésvégrehajtás-felügyeleti bíróságokat és a nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságokat a „Szakosított Bíróságok – Spanyolország” tájékoztató tárgyalja.

Közigazgatási igazságszolgáltatási rendszer

A közigazgatási igazságszolgáltatási rendszerben hatáskörrel rendelkező bíróságok a következők: a Legfelsőbb Bíróság 3. Tanácsa (*Sala 3ª del Tribunal Supremo*), a Nemzeti Törvényszék közigazgatási peres tanácsa (*Sala de lo Contencioso-Administrativo de la Audiencia Nacional*), a spanyol autonóm közösségek felsőbíróságainak közigazgatási peres tanácsai (*Sala de lo Contencioso-Administrativo de los Tribunales Superiores de Justicia*), a közigazgatási peres eljárásokért felelős központi bíróságok és a közigazgatási peres bíróságok.

Szociális és Munkaügyi igazságszolgáltatási rendszer

A szociális és munkaügyi bírósági rendszer a Legfelsőbb Bíróság 4. Tanácsa (*la Sala 4ª del Tribunal Supremo*), a Nemzeti Törvényszék Szociális Tanácsa (*Sala de lo Social de la Audiencia Nacional*), a spanyol autonóm közösségek felsőbíróságainak szociális tanácsa (*Sala de lo Social de los Tribunales Superiores de Justicia*) és a szociális ügyek bíróságai.

A fent említett szervezetek hatásköreit [az igazságszolgáltatásról szóló sarkalatos törvény](#) határozza meg.

Kapcsolódó linkek

[Általános Igazságszolgáltatási Tanács\(Consejo General del Poder Judicial\)](#)

[Az igazságszolgáltatásról szóló sarkalatos törvény](#)

Utolsó frissítés: 17/01/2024

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.